

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Centrum Roden

In het kader van de Wet natuurbescherming

CONCEPT

Colofon

Tekst en samenstelling	■■■■■■■■■■
Foto's	■■■■■■■■■■
In opdracht van	Gemeente Noordenveld
Naam opdrachtgever	■■■■■■■■■■
Rapportnummer	RA19116-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	02 oktober 2019
Aantal pagina's	54
Collegiale toets	■■■■■■■■■■
Wijze van citeren	■■■■■■■■■■, A. 2019. Ecologische quickscan Centrum Roden In het kader van de Wet natuurbescherming Rapport RA19116-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel	5
2. Werkwijze	6
3. Omschrijving plangebied	8
3.1 Beschrijving	9
3.2 Aanwezige ecotopen	10
4. Resultaten	11
4.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)	11
4.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	12
4.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	13
4.4 Beschermingsregime andere soorten	19
4.5 Bescherming van houtopstanden	22
5. Ingreep	23
6. Toetsing en effectbeoordeling	24
6.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)	24
6.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	24
6.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	25
6.4 Beschermingsregime andere soorten	26
6.5 Bescherming van houtopstanden	27
7. Conclusies	28
7.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)	28
7.2 Beschermd soorten	28
7.3 Bescherming van houtopstanden	30
7.4 Samenvatting	30
8. Bronnen	31
8.1 Literatuur	31

8.2	Websites	31
Bijlage 1.	Foto-impressie plangebied	32
Bijlage 2.	Deelgebieden	41
Bijlage 3.	Wet- en regelgeving	47
Bijlage 4.	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	51
Bijlage 5.	Vrijstelling per provincie	53

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Noordenveld gaat de komende jaren het centrum van Roden opnieuw inrichten. De rode draad van de herinrichting is het herstellen van oude landschapsstructuren en het versterken van het Brink en het karakter van het dorp. Bij deze herinrichting is onder andere de sloop van enkele gebouwen, het realiseren van nieuwbouw en de kap van verschillende bomen van belang.

Volgens nationale- en internationale regelgeving is het verplicht om voorafgaand aan deze ingreep onderzoek te doen naar de effecten op beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN)) en het eventuele voorkomen van beschermde flora en fauna. Tevens is het volgens nationale regelgeving in sommige gevallen verplicht om melding te doen van het kappen van houtopstanden.

Bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden wordt in Nederland vanaf 1 januari 2017 geregeld via de Wet natuurbescherming. Het beleid rond NNN is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en heet hier formeel EHS.

Deze rapportage geeft een eerste inschatting van het effect op beschermde gebieden, geeft aan welke beschermde flora en fauna mogelijk voorkomen in het plangebied en wat de effecten van de ingreep hierop zijn. Wanneer effecten op beschermde gebieden mogelijk aan de orde zijn en of wanneer de aanwezigheid van beschermde flora en fauna niet afdoende kan worden aangetoond of uitgesloten, is er nog aanvullend onderzoek nodig. In Bijlage 3 is de Wet Natuurbescherming beknopt weergegeven.

1.2 Doel

Met deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Welke beschermde flora en fauna komen potentieel voor in de verschillende deelgebieden van het plangebied?
- Heeft de ingreep mogelijk een effect op beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Heeft de ingreep mogelijk een effect op de potentieel aanwezige beschermde flora en fauna?
- Heeft de ingreep betrekking op houtopstanden die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn?
- Houdt het uitvoeren van de ingreep mogelijk een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming in?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?
- Naar welke soorten en voor deze soorten belangrijke functies is eventueel aanvullend onderzoek nodig?

2. Werkwijze

De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

- Door middel van literatuuronderzoek is onderzocht welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Hierbij is gebruik gemaakt van waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), aangevuld met gegevens uit relevante recente verspreidingsatlassen en actuele websites.
- Er is een GIS-analyse uitgevoerd met informatie uit de Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG), Algemeen Hoogtebestand Nederland (AHN) en informatie over habitateisen van gebouwbewonende soorten. Op basis van deze GIS-analyse is een voorselectie van soorten en functies gemaakt en is deze informatie in GIS geïmporteerd en op veldcomputers gezet.
- Het plangebied van de quickscan is opgedeeld in 6 deelgebieden. In Tabel 1 is weergegeven wanneer de verschillende deelgebieden van het plangebied zijn onderzocht. Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd door Mischa van der Hout. Gedurende de bezoeken werden de in de deelgebieden aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen met behulp van de volgende instrumenten geïnterviewd:
 - verrekijker,
 - zaklamp,
 - fotocamera.

Informatie verkregen bij stap 1 en 2 is in het veld gevalideerd.

Tabel 1. Onderzoeksinspanning van de 6 deelgebieden van het plangebied

deelgebieden	Datum
Westeres	10-05-2019
Vrijtijdsboulevard	10-05-2019
HOV	17-05-2019
Woningbouw Wilhelminastraat en Kanaalstraat	17-05-2019
Heerestraat (incl. parkeerplaatsen)	17-05-2019
Brink (incl. Schoolstraat en Raadhuisstraat)	17-05-2019

- Aan de hand van het veldbezoek en het literatuuronderzoek is op grond van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied (kunnen) voorkomen.
- De ligging van het plangebied ten opzichte van nabijgelegen beschermde gebieden (Natura 2000- en NNN) werd opgezocht.
- In samenspraak met de opdrachtgever is de ingreep in kaart gebracht en omschreven.

- Op grond van de beschreven ingreep is:
 - bepaald of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is;
 - een inschatting gemaakt van de redelijkerwijs te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en functies;
 - bepaald of de bescherming van houtopstanden aan de orde is.

Veldwerk

Elk object in het plangebied is visueel, uitwendig, geïnspecteerd op potentieel aanwezige functies van beschermde soorten. Onder objecten worden onder andere verstaan: huizen, schuren, bomen, sloten en greppels. De aanwezige potenties zijn direct in GIS ingevoerd met behulp van een veldcomputer. Op die manier is direct inzichtelijk gemaakt welke beschermde soorten en functies in het plangebied voorkomen.

Om het overzichtelijk te maken zijn de potenties voor gebouwbewonende vleermuizen onder verdeeld in vier groepen:

- Onder groep 1 vallen de reguliere huizen met spouwmuren. Hier kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn in de spouw, onder de pannen, achter betimmeringen, zonweringen, e.d. De spouw geeft buffering en mogelijkheid voor meer kwetsbare functies zoals kraamverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen voor grotere aantallen dieren.
- Groep 2 lijkt op groep 1, maar omvat ook de hogere gebouwen. Deze zijn met name van belang als paarverblijfplaats van de tweekleurige vleermuis.
- Groep 3 is gelijk aan groep 1, maar betreft gebouwen met 'warme daken'. Dit zijn rietgedekte daken en leisteendaken. Deze warme daken maken huizen meer geschikt voor de gewone grootoorvleermuis en baardvleermuis.
- Groep 4 omvat de gebouwen zonder spouwmuur en met lage bufferwaarde. Hier zijn alleen zomer- en paarverblijfplaatsen te verwachten.

Met betrekking tot boombewonende vleermuizen zijn deze onderverdeeld in twee groepen:

- Zp: Bomen met kleine holtes, kieren, spleten of loszittende bast met beperkte ruimte, die geschikt kunnen zijn als zomer- en/ of paarverblijfplaatsen.
- Zpkw: Bomen met grotere holtes met voldoende ruimte en bufferende werking om dienst te kunnen doen als zomer-, paar-, kraam- en/ of winterverblijfplaats.

3. Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in het centrum van Roden in de provincie Groningen. In Figuur 1 is de begrenzing van de zes deelgebieden met blauw aangegeven. Het plangebied omvat alle zes deelgebieden samen. Het plangebied wordt aan de oost-, zuid-, en westzijde begrensd door bebouwing van Roden, en aan de noordzijde door de N372.

Figuur 1. Weergave van de deelgebieden van de quickscan. Van noord naar zuid: 1. Westeres, 2 Vrijetijdsboulevard, 3 HOV, 4 Woningbouw Wilhelminastraat en Kanaalstraat, 5 Heerestraat (incl. parkeerplaatsen) en 6 Brink (incl. Schoolstraat en Raadhuisstraat). Afbeelding opgeleverd door gemeente Noordenveld.

3.1 Beschrijving

Het plangebied is gelegen in het centrum van Roden, waarbij voornamelijk de hoofdweg van noord naar zuid door Roden is opgedeeld in zes deelgebieden.

Deelgebied 1: Westeresch

Het Westeresch is het bedrijventerrein aan de noordkant van Roden. Binnen dit deelgebied staan voornamelijk gebouwen met stalen constructies, glazen gevels en platte daken. Langs de Westeresch staan enkele jonge dunne bomen zonder holtes. Langs de Leutingewolderweg staat een boerderij met schuin dak en dakpannen en een laan met bomen met een diameter groter dan 20 centimeter, zonder holtes.

Deelgebied 2: Vrijtijdsboulevard

Omvat de Kanaalstraat. Aan de noordkant van het deelgebied, staan voornamelijk gebouwen met stalen constructies en platte daken of opgebouwd uit bakstenen muren met spouwmuren, open stootvoegen en platte daken. Onderdeel van het deelgebied is het mountainbike parcours. Op het mountainbike parcours is vooral kruidachtige begroeiing en laag struweel aanwezig en enkele poelen. Langs de Kanaalstraat ter hoogte van het mountainbike parcours staan jonge dunne bomen, zonder holtes. In het zuidelijk deel van het deelgebied, ter hoogte van de kruising met Bloemstraat en Kastanjestraat, veranderd de bebouwing in woonhuizen met bakstenenmuren met spouwmuren en open stootvoegen en schuine daken met dakpannen.

Deelgebied 3: HOV

Bestaat uit het busstation, gelegen aan Heerestraat, waar het straatbeeld voornamelijk bestaat uit het busstation met asfaltbestrating en een parkeerplaats met bakstenen bestrating. Daaraan gelegen staan appartementencomplexen opgebouwd uit bakstenenmuren met voornamelijk platte daken. Verder omvat het deelgebied de Touwslager en de overgang op de Kanaalstraat en het Julianaplein. Ook hier bestaat het voornaamste beeld uit appartementencomplexen en parkeerplaatsen en langs de Kanaalstraat en Julianaplein enkele winkelpanden en woonhuizen. Langs Heerestraat en Touwslager staan enkele jonge dunne bomen. Langs Kanaalstraat en Julianaplein staan grotere bomen met een diameter groter dan 20 centimeter.

Deelgebied 4: Wilhelminastraat/Kanaalstraat

Dit deelgebied bestaat voornamelijk uit een grasveld met een parkeerplaats van grind en een bosschage en langs de Wilhelminastraat staan enkele winkels, deze panden hebben spouwmuren met open stootvoegen en schuine daken met dakpannen.

Deelgebied 5: Heerestraat

Dit deelgebied bestaat uit de Heerestraat van de kruising met de Touwslager tot de kruising met de Nieuweweg en de daaromheen gelegen bebouwing. Het gaat hier om de winkelstraat van Roden met bakstenen bestrating en voornamelijk bebouwing met bakstenengevels, schuine daken en dakpannen. Langs de Heerestraat staan bomen van verschillende groottes, voornamelijk jonge en dunne bomen en enkele grotere bomen met een diameter groter dan 20 centimeter. Binnen dit deelgebied vallen ook nog meerdere parkeerplaatsen.

Deelgebied 6: Brink

Bestaat uit de Raadhuisstraat, Schoolstraat en Brink. Op het Brink staan rondom de kerk meerdere grote bomen met holtes. Ook hier bestaat uit straatbeeld uit gebouwen met bakstenen muren, en schuine daken met dakpannen.

3.2 Aanwezige ecotopen

Binnen de deelgebieden zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook de foto's van het plangebied in Bijlage 1):

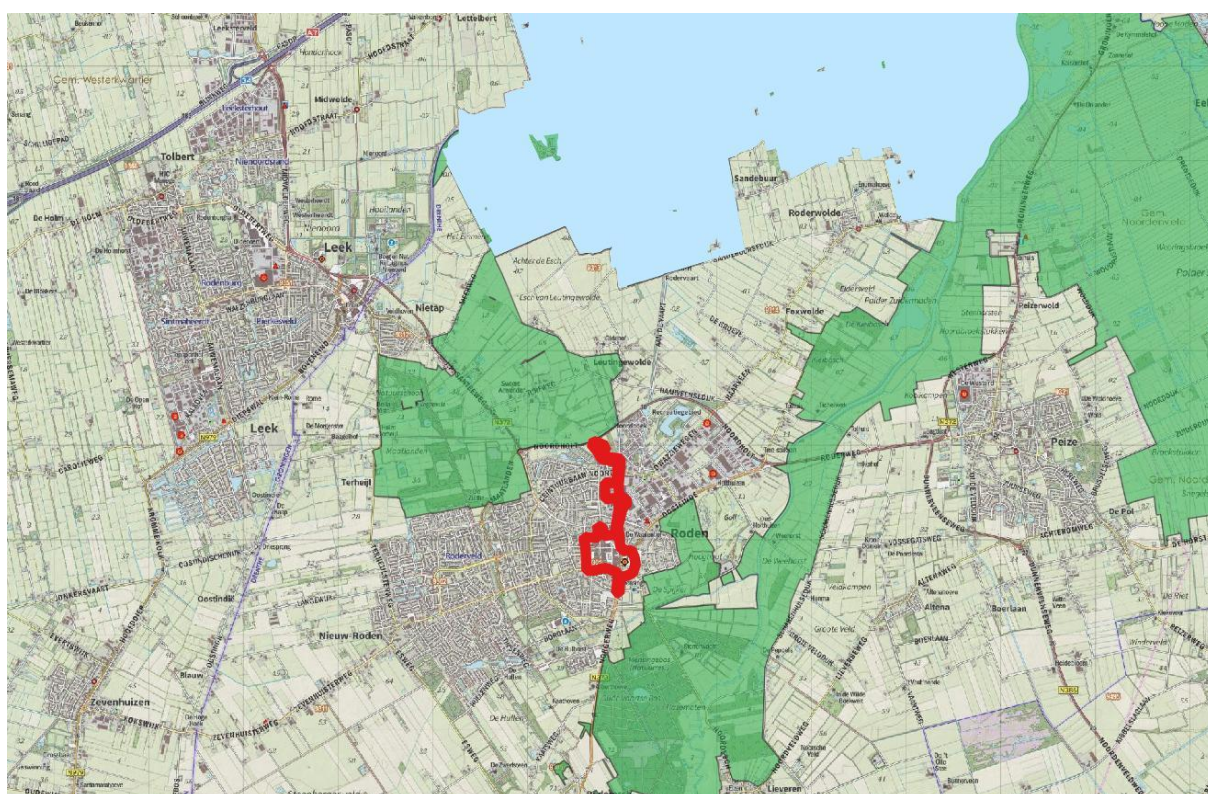
- Droog, extensief beheerd grasland;
- Enkele gebouwen met stalen constructie en glazen gevels zonder spouwmuur;
- Enkele gebouwen met dakpannen, bakstenen muren en spouwmuur;
- Enkele poelen;
- Dunne bomen van verschillende soorten, zonder holtes (diameter borsthoogte < 25 cm);
- Dikke bomen van verschillende soorten, mogelijk met holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Dikke bomen van verschillende soorten, zonder holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Dikke bomen van verschillende soorten, met holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Lage, opgaande sierbegroeiing.

4. Resultaten

4.1 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is 'Leekstermeergebied'. Dit gebied ligt op een afstand van meer dan 2,5 km van het plangebied.

Het plangebied grenst aan de noordkant aan het NNN. Zie voor de ligging van het plangebied ten opzichte van het N2000 gebied en het NNN Figuur 2

Figuur 2. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. De ligging van het NNN is in groen aangegeven. De ligging van het Natura 2000-gebieden is in licht blauw aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2019

4.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

4.2.1 Vogelsoorten met vaste rust en/of verblijfplaatsen

Deelgebieden algemeen

Vogelsoorten met vaste rust- en/of verblijfplaatsen (categorie 1-4) zijn mogelijk binnen de deelgebieden aanwezig. De nesten van vogels uit categorie 1 tot 4 zijn het gehele jaar door beschermd, ook al zijn deze niet in gebruik. De reden van deze bescherming is dat deze vogels zelf moeilijk een nest kunnen maken, dat de geschikte nestplekken erg beperkt voorhanden zijn en/of dat deze soorten erg nesttrouw zijn. In de omgeving van Roden zijn waarnemingen bekend van boomvalk (*Falco subbuteo*), bosuil (*Strix aluco*), bruine kiekendief (*Circus aeruginosus*), buizerd (*Buteo buteo*), havik (*Accipiter gentilis*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil (*Asio otus*), sperwer (*Accipiter nisus*) en wespendif (*Pernis apivorus*). Aan de noord- en zuidrand van het plangebied staan enkele geschikte bomenlanen die mogelijk als nestlocatie kunnen dienen voor buizerd en sperwer. De andere roofvogels worden wegens het gebrek aan geschikt habitat en geschikte nestlocaties binnen het plangebied niet verwacht.

Binnen Roden kunnen ook enkele geschikte roestplekken voor ransuil aanwezig zijn.

Van ooievaar werden binnen het plangebied geen nesten aangetroffen en ook geen potentieel geschikte nestlocaties gevonden.

Meerdere panden zijn geschikt voor jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten die in gebouwen onder bijvoorbeeld dakpannen broeden, zoals huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*).

Hieronder staat voor de deelgebieden aangegeven wat de potentie is op de aanwezigheid van vogels met beschermde nesten. Overzicht kaarten hiervan zijn opgenomen in Bijlage 2. Hieronder wordt het mogelijke voorkomen van deze soorten per deelgebied beschreven.

Deelgebied 1:

Langs de Westeresch worden slechts enkele vaste rust en verblijfplaatsen van huismus en gierzwaluw verwacht. Langs de laan staan voornamelijk bedrijvenpanden zonder schuine daken met dakpannen, waardoor de gebouwen ongeschikt zijn voor de vestiging van huismus en gierzwaluw. De boerderij langs de Leutingewolderweg en de huizen langs de Dobben vormen potentieel geschikte verblijfplaatsen van huismus en gierzwaluw. Het voorkomen van roofvogels binnen deelgebied 1 is niet te verwachten. In de omgeving ervan zijn wel enkele bosstroken die mogelijk gelegenheid kunnen bieden aan buizerd en sperwer om te nestelen. Zoals de stroken rondom het volkstuintencomplex aan de Westeresch, en langs de Leutingewolderweg. Deze stroken liggen respectievelijk ten westen en ten oosten van deelgebied 1.

Deelgebied 2

Het zuidelijke deel van dit deelgebied, richting de binnenstad hebben geschikte huizen met schuine daken en dakpannen, waardoor de aanwezigheid van huismus en gierzwaluw niet kan worden uitgesloten

Deelgebied 3

In dit deelgebied staan regelmatig huizen met dakpannen en schuine daken met kopgevels en kantpannen. Daarmee is de aanwezigheid van huismus en gierzwaluw binnen deze deelgebieden te verwachten. De bomenlaan langs de Kanaalstraat doorlopend in de Groningerstraat, vormen geschikte roestplekken voor ransuil.

Deelgebied 4

Dit deelgebied bestaat voornamelijk uit grasveld en bosschage en vormt mogelijk essentieel leefgebied voor huismus. De aanwezige panden binnen het deelgebied zijn geschikt voor mogelijke nestlocaties. De Bomenlaan langs het Zuidenveld en de Molenweg vormen geschikt roestplekken voor ransuil. Deze lanen liggen net buiten het deelgebied.

Deelgebied 5

In dit deelgebied staan regelmatig huizen met dakpannen en schuine daken met kopgevels en kantpannen. Daarmee is de aanwezigheid van huismus en gierzwaluw binnen deze deelgebieden te verwachten. Ook hier is mogelijk essentieel leefgebied voor huismus aanwezig bij de Heerestraat.

Deelgebied 6

In dit deelgebied staan regelmatig huizen met dakpannen en schuine daken met kopgevels en kantpannen. Daarmee is de aanwezigheid van huismus en gierzwaluw binnen deze deelgebieden te verwachten. In de groenzone bij Camping Ot en Sien ten zuiden van deelgebied 6 is geschikt leefgebied voor roofvogels aanwezig. Dit leefgebied ligt net buiten deelgebied 6.

4.2.2 Overige vogelsoorten

Alle deelgebieden

Van de vogels uit categorie 5 kunnen onder andere worden verwacht: ekster (*Pica pica*), grote bonte specht (*Dendrocopos major*), koolmees (*Parus major*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), en spreeuw (*Sturnus vulgaris*). De ekster nestelt vaak in oudere hoge bomen waar vaak in de top het nest wordt gebouwd, tijdens de veldbezoeken zijn geen eksternesten aangetroffen. Specht maakt zijn eigen broedholtes in oudere bomen, koolmees en pimpelmees zijn holenbroeders die in het stedelijk gebied veel in nestkasten broeden, maar ook in boomholtes en in geschikte holtes in huizen. Spreeuw broedt onder dakpannen.

Hiernaast kunnen binnen de plangebied zangvogels aanwezig zijn die in tuinen en stedelijk gebied broeden (zoals merel (*Turdus merula*), heggemus (*Prunella modularis*), roodborst (*Erithacus rubecula*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*)) en overige vogels die broeden in gebouwen onder bijvoorbeeld dakpannen, zoals kauw (*Coloeus monedula*). In de kerktoeren aan de Brink is een kauwennest waargenomen.

4.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

4.3.1 Planten

Alle deelgebieden

Planten beschermd onder de Habitatrichtlijn worden op basis van hun bekende verspreiding niet binnen de bebouwde kom van Roden verwacht. Liggende raket (*Sisymbrium supinum*) en zomerschroeforchis (*Spiranthes aestivalis*) zijn verdwenen uit Nederland. Kleine vlotvaren (*Salvinia natans*) komt van nature in Nederland niet voor. Alle recente meldingen zijn terug te voeren op weggegooide aquariumplanten. Geel schorpioenmos (*Hamatocaulis vernicosus*) is een soort van kalkarme, ijzerrijke moerassen, en tonghaarmuts (*Orthotrichum rogeri*) komt vooral voor in jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*) is een soort van helder, voedselarm tot matig voedselrijk, zwak zuur water en kruipend moerasscherm (*Apium repens*) is een soort van zwak zure veen- of kleibodems, die 's winters ondiep overstroomd worden. Groenknolorchis (*Liparis loeselii*) tenslotte is een

soort van natte duinvalleien en trilvenen. Gezien de stedelijke biotopen in de binnenstad van Roden kan de aanwezigheid van al deze soorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.3.2 Vleermuizen

Alle deelgebieden

In de bebouwde kom van Roden kunnen aan de hand van de bureaustudie de volgende vleermuizen worden verwacht: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), tweekleurige vleermuis (*Vespertilio murinus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), watervleermuis (*Myotis daubentonii*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), franjestaart (*Myotis nattereri*), baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) en Brandts vleermuis (*Myotis brandtii*).

Op basis van hun bekende verspreidingsgebied worden de Bechsteins vleermuis (*Myotis bechsteinii*), bosvleermuis (*Nyctalus leisleri*), ingekorven vleermuis (*Myotis emarginatus*), vale vleermuis (*Myotis myotis*) en grijze grootoorvleermuis (*Plecotus austriacus*) niet in de bebouwde kom van Roden verwacht.

Verblijfplaatsen in gebouwen

De mogelijke functies voor vleermuizen die in de bebouwde kom van Roden voorkomen in gebouwen zijn weergegeven in Tabel 1.

Tabel 2. Voorkomen van mogelijke verblijfplaatsen in gebouwen binnen de zes deelgebieden. Voor de verschillende soorten die mogelijk in Roden aangetroffen kunnen worden.

Soort	Kraam- verblijfplaats	Zomer- verblijfplaats	Paar- verblijfplaats	Winter- verblijfplaats
Baardvleermuis	X	X		
Brandts vleermuis	X	X		
Franjestaart	X	X		
Gewone dwergvleermuis	X	X	X	X
Gewone grootoorvleermuis	X	X	X	X
Kleine dwergvleermuis	X	X	X	X
Laatvlieger	x	X	X	X
Meervleermuis	X	X		
Ruige dwergvleermuis		X	X	X
Tweekleurige vleermuis		X	X	

De baardvleermuis, Brandts vleermuis en meervleermuis kunnen in de zomer in gebouwen huizen, maar kennen een specifiek paar- en zwermgedrag bij gebufferde objecten zoals ondergrondse bunkers of groeves. Deze gebufferde objecten komen in de bebouwde kom van Roden niet voor. Paar- en winterverblijfplaatsen worden in de bebouwde kom van Roden voor deze soorten dan ook niet verwacht.

Van de ruige dwergvleermuis is slechts één kraamverblijfplaats in Nederland aanwezig, deze bevindt zich in Noord-Holland. In de rest van het land zijn geen kraamverblijfplaatsen van ruige dwergvleermuizen bekend,

ondanks dat er verspreid door het land in het stedelijk gebied veel onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd wordt.

De tweekleurige vleermuis komt met name in West-Nederland voor. Alleen zomer- en paarverblijfplaatsen kunnen voor de bebouwde kom van Roden niet worden uitgesloten.

Aanwezigheid gebouwbewonende vleermuizen per deelgebied

Met de Gis-analyse en quickscan zijn de gebouwen in de deelgebieden visueel beoordeeld en verdeeld in vier groepen, zoals ook beschreven staat in de werkwijze. Deze groepen geven de potentie van de gebouwen aan van mogelijke functies voor gebouwbewonende vleermuizen.

- Onder groep 1 vallen de reguliere huizen met spouwmuren. Hier kunnen verblijfplaatsen aanwezig zijn in de spouw, onder de pannen, achter betimmeringen, zonweringen, e.d. De spouw geeft buffering en mogelijkheid voor meer kwetsbare functies zoals kraamverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen voor grotere aantallen dieren.
- Groep 2 lijkt op groep 1, maar omvat ook de hogere gebouwen. Deze zijn met name van belang als paarverblijfplaats van de tweekleurige vleermuis.
- Groep 3 is gelijk aan groep 1, maar betreft gebouwen met 'warme daken'. Dit zijn rietgedekte daken en leisteendaken. Deze warme daken maken huizen meer geschikt voor de gewone grootoorvleermuis en baardvleermuis.
- Groep 4 omvat de gebouwen zonder spouwmuur en met lage bufferwaarde. Hier zijn alleen zomer- en paarverblijfplaatsen te verwachten.
- Groep 5 omvatten gebouwen waar geen verblijfplaatsen voor vleermuizen zijn te verwachten.

De functies die mogelijk in gebouwen voorkomen in de bebouwde kom van Roden zijn voor elk deelgebied per groep weergegeven in Tabel 3. Voor een overzicht welke soorten gebouwen in elk deelgebied voorkomen zie Bijlage 2.

Tabel 3. Per soort aangegeven welke gebouwgroepen geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor deze soorten. G1 reguliere huizen met spouwmuren, G2 hogere gebouwen met spouwmuren, G3 gebouwen met 'warme daken', G4 gebouwen zonder spouwmuren en lage bufferwaarde.

Soort	Kraam- verblijfplaats	Zomer- verblijfplaats	Paar- verblijfplaats	Winter- verblijfplaats
Baardvleermuis	G3	G3		
Brandts vleermuis	G3	G3		
Franjestaart	G3	G3		
Gewone dwergvleermuis	G1, G2, G3	G1, G2, G3, G4	G1, G2, G3, G4	G1, G2, G3
Gewone grootoorvleermuis	G3	G3	G3	G3
Kleine dwergvleermuis	G1, G2, G3	G1, G2, G3, G4	G1, G2, G3, G4	G1, G2, G3
Laatvlieger	G1, G2, G3	G1, G2, G3	G1, G2, G3	G1, G2, G3
Meervleermuis	G1, G2, G3	G1, G2, G3		
Ruige dwergvleermuis		G1, G2, G3, G4	G1, G2, G3, G4	G1, G2, G3
Tweekleurige vleermuis		G1, G2, G3	G2	

Verblijfplaatsen in bomen

De functies voor vleermuizen die in de bebouwde kom van Roden voorkomen in bomen zijn weergegeven in Tabel 4. Voor overzichtskaarten zie Bijlage 2

Tabel 4. Per soort aangegeven welke functies in bomen voorkomen binnen de bebouwde kom van Roden.

Soort	Kraam- verblijfplaats	Zomer- verblijfplaats	Paar- verblijfplaats	Winter- verblijfplaats
Baardvleermuis		X		
Brandts vleermuis		X		
Franjestaart	X	X	X	X
Gewone dwergvleermuis		X	X	
Gewone grootoorvleermuis	X	X	X	X
Kleine dwergvleermuis		X	X	
Rosse vleermuis	X	X	X	X
Ruige dwergvleermuis		X	X	X
watervleermuis	X	X	X	X

Bomen zijn visueel beoordeeld en verdeeld in twee groepen, zoals ook beschreven in de werkwijze:

- Zkpw: bomen met duidelijke holtes en voldoende buffering (deze kunnen fungeren voor alle in Tabel 4 genoemde functies),
- Zp: bomen met mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen, zonder voldoende buffering (deze kunnen fungeren als zomer- en paarverblijfplaatsen zoals in Tabel 4)

Met de quickscan zijn 26 bomen gevonden die onder deze categorieën kunnen vallen. Nabij deelgebied 1 staan twee bomen met een zp-waarde. In deelgebied 2 staat een boom met een zkpw-waarde. In deelgebied 6 staan twee bomen met zp-waarde. In deelgebied 6 staan eenentwintig bomen rondom de Catharinakerk met een zpwk-waarde. In de overzichtskaarten in Bijlage 2 zijn deze bomen weergegeven met een cirkel.

Vliegroutes

Enkele lijnvormige structuren in de vorm van bomenrijen die van de rand van Roden richting het centrum lopen kunnen dienstdoen als vliegroute voor vleermuizen. Hieronder vallen de bomenrijen langs de Leutingewolderweg tot aan de rotonde van de Centuurbaan Noord. De bomenrij langs de Bloemstraat doorgaand op de Kastanjelaan. De bomenrij langs de groningerstraat-julianaplein-kanaalstraat. De bomenrij langs het noordelijke deel van de Molenweg overgaand op Zuidenveld en de bomenrij langs Norgeweg-zuidenveld. Op de overzichtskaarten in Bijlage 2 staan deze potentiële vliegroutes weergegeven.

Foerageergebieden

Alle structuren zoals bosschages en lijnvormige structuren langs bomenrijen en watergangen zijn beoordeeld op hun mogelijke functie als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebieden zijn alleen aangegeven als ze een mogelijke essentiële functie vertonen die door een eenvoudige ingreep snel kan worden aangetast. Binnen de zes deelgebieden zijn geen van dit soort gebieden aangetoond. Bomenrijen

in de stad kunnen dienen als foerageergebied, echter zal het hier niet om een essentieel foerageergebied gaan. Deze zijn dan ook niet op de kaarten in Bijlage 2 weergegeven.

4.3.3 Overige zoogdieren

Alle deelgebieden: bever en otter

Roden ligt binnen het verspreidingsgebied van otter (*Lutra lutra*) of bever (*Castor fiber*). Otter is in de afgelopen 5 jaar waargenomen in de directe omgeving van Roden. Van Bever zijn in de omgeving van Roden geen waarnemingen bekend (bron: NDFF). Binnen de deelgebieden is geen openwater aanwezig. Ook zijn er geen sporen van otter of bever aangetroffen in de bebouwde kom van Roden. De aanwezigheid van beide soorten in de bebouwde kom van Roden kan hiermee redelijkerwijs worden uitgesloten.

Alle deelgebieden: hamster, hazelmuis en noordse woelmuis

Het verspreidingsgebied van hamster (*Cricetus cricetus*) en hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) is beperkt tot Zuid-Limburg. Voor de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte, kruidenrijke vegetatie behoeft en dat de verspreiding zich beperkt tot de lage, natte delen van Nederland. Binnen het plangebied is dergelijk habitat niet aanwezig. Derhalve kan worden gesteld dat in de binnenstad van Roden geen van de genoemde soorten voorkomen.

Alle deelgebieden: zeezoogdieren, Lynx en wolf

De overige onder de Habitatrictlijn vallende in Nederland voorkomende zoogdieren betreffen of zeezoogdieren of slechts zelden in Limburgse bossen waargenomen soorten (wilde kat (*Felis silvestris*) en lynx (*Lynx lynx*). Van de wolf (*Canis lupus*) is alleen een vestiging op de Noord-Veluwe bekend en wordt verder in Nederland incidenteel zwervend aangetroffen. Binnen het plangebied zijn geen geschikte habitats voor deze soorten aanwezig. Derhalve kan worden gesteld dat in het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende overige zoogdieren voorkomen.

4.3.4 Reptielen

Alle deelgebieden

Het plangebied ligt ver buiten het bekende verspreidingsgebied van muurhagedis (*Lacerta muralis*), en voldoet niet aan de biotoop eisen van gladde slang (*Coronella austriaca*) (droge heideterreinen, maar ook hogere delen van hoogveengebieden en open bossen en jonge aanplant) en zandhagedis (*Lacerta agilis*) (schrاله halfopen vegetatie met kleine open zandplekjes). Derhalve kan worden gesteld dat in het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende reptielen voorkomen.

4.3.5 Amfibieën

Deelgebied 2

Op het mountainbike parcours zijn poelen aanwezig die mogelijk geschikt voorplantingswater vormt voor amfibieën. Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van boomkikker (*Hyla arborea*), heikkikker (*Rana arvalis*), kamsalamander (*Triturus cristatus*), poelkikker (*Rana lessonae*) en rugstreeppad (*Bufo calamita*). In het Mensigebos ten zuiden van Roden zijn van de afgelopen vijf jaar waarnemingen bekend van boomkikker en heikkikker (bron:NDFF). Boomkikker komt voornamelijk voor in poelen gelegen in bos en struweel. Aangezien op het mountainbikeparcours geen grote dichtheid aan bos en struweel aanwezig is, wordt de boomkikker niet in deelgebied 2 verwacht. Heikkikker is een cultuur vliedende soort en komt nauwelijks voor in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing. Het

mountainbike parcours is gelegen in de bebouwde kom van Roden en wordt omringd door dichte bebouwing en infrastructuur. Het voorkomen van heikikker op het mountainbike parcours wordt daardoor niet verwacht.

Poelkikker heeft een voorkeur voor heeft zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Kamsalamander komt voornamelijk voor in bosrijke gebieden, met houtwallen of struweel dat vaak wordt gekenmerkt door kleinschaligheid. In de afgelopen vijf jaar zijn in de omgeving van Roden geen waarnemingen bekend van poelkikker of kamsalamander. Gezien het weinig geschikte leefgebied op het mountainbike parcours en de afwezigheid van waarnemingen is de aanwezigheid van de poelkikker en kamsalamander niet te verwachten.

De poelen vormen geschikt leefgebied voor rugstreeppad. Er zijn echter van de afgelopen 10 jaar geen waarnemingen bekend van rugstreeppad in weide omgeving van Roden. Migratie naar het mountainbike parcours vanuit de omgeving is daarmee onwaarschijnlijk. De rugstreeppad wordt niet binnen het plangebied verwacht.

Op basis van hun bekende verspreiding worden geelbuikvuurpad (*Bombina variegata*), knoflookpad (*Pelobates fuscus*) en vroedmeesterpad (*Alytes obstetricans*) niet verwacht binnen de bebouwde kom van Roden. Daarmee worden geen van de onder dit beschermingsregime vallende soorten binnen het plangebied verwacht. Ook in de directe omgeving is geen geschikt voortplantingswater voor zwaarder of strikt beschermde amfibieën aanwezig. De aanwezigheid van overwinterende amfibieën die onder dit beschermingsregime vallen kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

Overige deelgebieden

In de overige deelgebieden is geen open water aanwezig. Het plangebied is dan ook niet geschikt voor de voortplanting van amfibieën. Ook in de directe omgeving is geen geschikt voortplantingswater voor beschermde amfibieën aanwezig. De aanwezigheid van overwinterende amfibieën in deze deelgebieden kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.3.6 Vissen

Alle deelgebieden

Het merendeel van de onder dit beschermingsregime vallende soorten zijn soorten van rivieren of van stromende beken. De enige overige soort is de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), een soort van verlandende oeverssystemen met een lage dynamiek en een weelderige vegetatie. De soort komt voor in moerasgebieden, maar ook afwateringsgreppels, poldersloten en ondiepe oeverzones van grotere wateren. De soort komt niet voor in het kustgebied en de hogere zandgronden. De enige plek in het plangebied waar open water aanwezig is, zijn de poelen op het mountainbike parcours. Binnen het plangebied zijn dan ook geen habitats aanwezig voor onder dit beschermingsregime vallende vissen.

4.3.7 Vlinders en libellen

In de omgeving van Roden zijn waarnemingen bekend van de gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia pectoralis*, sierlijke witsnuitlibel *Leucorrhinia caudalis* en de grote vos *Nymphalis polychloros*.

Deelgebied 2

De gevlekte witsnuitlibel en sierlijke witsnuitlibel zijn voornamelijk waargenomen in het Mensinge bos. Er zijn ook waarnemingen bekend aan het water langs het volkstuintencomplex aan de Westeresch (bron:NDFF). Beide soorten kunnen mogelijk ook voorkomen bij de poelen van het Mountainbike parcours, gelegen in deelgebied 2.

Overige deelgebieden

In deze deelgebieden komen geen wateren of vegetaties voor die geschikt zijn als leefgebied voor onder dit beschermingsregime vallende libellen en dagvlinders. De aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende libellen en vlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.3.8 Overige ongewervelden

Alle deelgebieden

Oeveraas (*Palingenia longicauda*), juchtleerkever (*Osmoderma eremita*) en Bataafse stroommossel (*Unio crassus*) zijn uit Nederland verdwenen. Van de vermiljoenkever (*Cucujus cinnaberinus*) zijn slechts enkele populaties bekend, met name uit de Kempen. Daarnaast zijn ook vindplaatsen bekend uit het Groene Woud, het riviereengebied en Zuid-Limburg. Het plangebied bevindt zich buiten het nu bekende verspreidingsgebied van de vermiljoenkever (EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden). In verband met het ontbreken in het plangebied van veensloten en vennen met schoon water kan de aanwezigheid in de bebouwde kom van Roden van andere onder dit beschermingsregime vallende overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.4 Beschermingsregime andere soorten

4.4.1 Planten

Alle deelgebieden

Op grond van de voedselrijke omstandigheden in de bebouwde kom van Roden en de gave muren van de aanwezige gebouwen worden geen beschermde planten in de deelgebieden verwacht. Ook werden tijdens het veldbezoek geen beschermde planten aangetroffen.

4.4.2 Zoogdieren

Alle deelgebieden: slaapmuizen

Het verspreidingsgebied van de eikelmuis (*Eliomys quercinus*) beperkt zich tot specifieke gebieden in Zuid-Limburg. De soort kan voor het plangebied worden uitgesloten.

Alle deelgebieden: ware muizen

Het verspreidingsgebied van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*) beperkt zich tot de oostgrens van Nederland en ligt derhalve buiten het plangebied. Voor de overige ware muizen geldt dat zij door de provincie Drenthe voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Alle deelgebieden: spitsmuizen

Het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) omvat Twente en Zeeuws-Vlaanderen en ligt derhalve buiten het plangebied. De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren met een rijke oevervegetatie. Derhalve kan worden gesteld dat beide soorten niet in het plangebied

voorkomen. Voor de overige spitsmuizen geldt dat zij door de provincie Drenthe voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Alle deelgebieden: woelmuizen

De verspreiding van de molmuis (*Arvicola scherman*) is beperkt tot Limburg. De overige onder dit beschermingsregime vallende woelmuizen zijn door de provincie Drenthe voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Alle deelgebieden: eekhoorn

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van eekhoorn (*Sciurus vulgaris*). In de omgeving van Roden zijn enkele waarnemingen van eekhoorn bekend, waaronder op de Brink. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van eekhoorn of knaagsporen aangetroffen. De deelgebieden vormen dan ook geen essentiële functie voor de eekhoorn. Vermoedelijk verblijven de eekhoorns buiten het plangebied, maar maken zij wel gebruik van de omgeving van de Brink.

Alle deelgebieden: haasachtigen, egel en vos

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van haasachtigen, egel (*Erinaceus europaeus*) en vos (*Vulpes vulpes*). Deze soorten zijn door de provincie Drenthe voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Alle deelgebieden: marterachtigen

Steenmarter (*Martes foina*), boommarter (*Martes martes*), bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) komen in de omgeving van Roden voor (bron: NDFF). Alle deelgebieden bestaan uit een grote dichtheid aan bebouwing met bestrating, hoge menselijke activiteit en weinig dichte groenstructuren met struweel, ruigte en hoog opgaande begroeiing die schuilplekken kunnen vormen voor kleine marterachtigen. Gezien de drukke straten en de weinige aanwezige groenstructuren, zal het in de binnenstad niet om essentieel voor marterachtigen gaan. Mogelijk komen de soorten voor aan de rand van Roden, waar meerdere flinke bomenlanen staan met mogelijk geschikte holtes als schuilplaats. Daarnaast kan het volkstuintencomplex aan de noordkant van Roden geschikt leefgebied vormen. Deze structuren vallen allemaal buiten de deelgebieden. Gezien het weinig geschikte leefgebied worden kleine marterachtigen niet binnen het plangebied verwacht.

Roden ligt ook binnen het verspreidingsgebied van das (*Meles meles*). Er zijn waarnemingen bekend van de das in het Mensingebos ten zuiden van Roden. Binnen de deelgebieden is geen geschikt leefgebied aanwezig voor de das. In het plangebied werden dan ook geen sporen van de das aangetroffen. De das heeft dan ook geen verblijfplaats of essentieel foerageergebied in het plangebied.

Alle deelgebieden: overige zoogdieren

De overige onder dit beschermingsregime vallende zoogdieren betreffen ofwel zeezoogdieren ofwel in het bos of open veld levende grote hoefdieren. Daarom kan redelijkerwijs worden gesteld dat binnen het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende overige zoogdieren voorkomen.

4.4.3 Vissen

Alle deelgebieden

Het merendeel van de onder dit beschermingsregime vallende soorten zijn soorten van rivieren of van stromende beken. Binnen het plangebied zijn dan ook geen habitats aanwezig voor onder dit beschermingsregime vallende vissen.

4.4.4 Reptielen

Alle deelgebieden

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van de ringslang (*Natrix natrix*), adder (*Vipera berus*), hazelworm (*Anguis fragilis*) en levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*). Op grond van het ontbreken van voor geschikte ecotopen in het plangebied zoals waterrijke habitats op zandgronden (ringslang) en schrale vegetatie met voldoende rustige, zonnige plekken (overige reptielen) kan de aanwezigheid van reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.4.5 Amfibieën

Deelgebied 2

In deelgebied 2 zijn langs het mountainbike parcours poelen aanwezig die geschikt zijn voor de voortplanting van amfibieën. De kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), gewone pad (*Bufo bufo*), bruine kikker (*Rana temporaria*), bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*) en meerkikker zijn door de provincies voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van alpenwatersalamander (*Mesotriton alpestris*), aanwezigheid van deze soort kan niet worden uitgesloten.

De verspreiding van de vuursalamander (*Salamandra salamandra*) beperkt zich tot een beeksysteem in Zuid-Limburg en van Vinpootsalamander (*Lissotriton helveticus*) tot West-Brabant en Limburg.

Overige deelgebieden

In de overige deelgebieden is geen open water aanwezig. Het plangebied is dan ook niet geschikt voor de voortplanting van amfibieën. Ook in de directe omgeving is geen geschikt voortplantingswater voor beschermde amfibieën aanwezig. De aanwezigheid van overwinterende amfibieën in deze deelgebieden kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.4.6 Dagvlinders en libellen

Alle deelgebieden

In het plangebied komen geen voedselarme wateren of vegetaties voor die geschikt zijn als leefgebied voor onder dit beschermingsregime vallende libellen. De aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende libellen kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

De grote vos is in 2019 in de bebouwde kom van Roden waargenomen (NDFF). Grote vos is een vlindersoort die veel zwerft en op dit moment wordt de grote vos nergens meer geregeld of met meerdere exemplaren tegelijk waargenomen. Ook in dit geval gaat het om een enkele waarneming. De grote vos wordt voornamelijk waargenomen in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen en heeft als waardplant vooral iep, maar ook zoete kers en sommige

wilgensoorten. Dergelijke habitats komen in het plangebied niet voor, de grote vos wordt daarom niet binnen de deelgebieden verwacht.

4.4.7 Overige ongewervelden

Alle deelgebieden

Het plangebied bevindt zich buiten het bekende verspreidingsgebied van de Europese rivierkreeft (*Astacus astacus*) en het vliegend hert (*Lucanus cervus*).

4.5 Bescherming van houtopstanden

Alle deelgebieden

Voor zover bekend worden er geen bomen gekapt die deel uitmaken van een houtopstand van meer dan 10 are en zijn ook geen onderdeel van een rijbeplanting van meer dan 20 bomen die uit andere soorten bestaan dan populieren en wilgen.

De ingreep vindt binnen de bebouwde kom houtopstanden plaats.

5. Ingreep

De initiatiefnemer is van plan om het centrum Roden te herinrichten. Hierbij worden de historische wegen met laanbeplanting hersteld en herkenbaar gemaakt om oude landschapsstructuren en het historische karakter van het centrum van Roden te herstellen. Ingrepen die daartoe in het plangebied plaatsvinden bestaan uit:

Deelgebied 1: Woonboulevard de Westeres

- Entree wordt groener gemaakt door de aanplant van nieuwe bomen.

Deelgebied 2: De Vrijtijdsboulevard

- Projectontwikkeling voor sportieve activiteiten

Deelgebied 3: De HOV

- Herinrichting aan begin Heerestraat
- Creëren groene laan met brinkstructuren.

Deelgebied 4: Wilhelminastraat en Kanaalstraat

- Realiseren woningbouw.

Deelgebied 5: Heerestraat (inclusief parkeerplaatsen)

- Herinrichten openbaar gebied Heerenstraat, van gevel tot gevel;
- Aanplanten van openbaar groen;
- Aanpassen verkeers- en parkeersituatie;
- Verbeteren voetpaden en fietsrouting van entree-parkeergelegenheden;
- Herinrichting en verbouw Jumbo;
- Herinrichting en verbouw Lidl.

Deelgebied 6 Brink (inclusief Schoolstraat en Raadhuisstraat)

- Doortrekken van de bomenlaan vanaf de Norgeweg tot aan de Wilhelminastraat;
- Verbreden van de bomenlaan op vijf locaties;
- Ontsluitingswegen evenemententerrein verbeteren;

6. Toetsing en effectbeoordeling

6.1 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is 'Leekstermeergebied'. Dit gebied ligt op een afstand van meer dan 2,5 km van het plangebied.

Door menselijke invloeden in het tussenliggende gebied (als gevolg van de aanwezigheid van landbouwgronden en autowegen) zijn negatieve effecten door geluidsverstoring of visuele verstoring als gevolg van de ingreep op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De ingreep draagt niet bij aan verreikende effecten, zoals stikstofdepositie of verdroging. De ingreep leidt dan ook niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft ook geen significant verstrend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

Een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000-gebieden is dan ook niet aan de orde.

De ingreep vindt niet plaats binnen het NNN. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing.

6.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Deelgebied 3 en 5

Binnen deze deelgebieden of in de directe omgeving van deze deelgebieden zijn mogelijk roestplekken van ransuil aanwezig. Werkzaamheden aan aangewezen bomen, of in de buurt van deze bomen kunnen mogelijk roestplekken verstoren, daarmee leidt de ingreep mogelijk tot een overtreding van artikel 3.1 lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming.

Alle deelgebieden

In de alle deelgebieden zijn jaarrond beschermde nesten van huismus en gierzwaluw te verwachten. Werkzaamheden aan daken (na-isoleren, vervangen dak, plaatsen dakkapel etc.), grootschalige werkzaamheden aan gevels en sloop kunnen nestlocaties verstoren of vernielen, daarmee leidt de ingreep mogelijk tot een overtreding van artikel 3.1 lid 1, 2 en 4 van de Wet natuurbescherming.

Voor te verwachten soorten uit categorie 5 zijn in de directe nabijheid van het plangebied voldoende alternatieve nestmogelijkheden voor handen.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 Wet Natuurbescherming.

6.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

6.3.1 Vleermuizen

Alle deelgebieden

Uit de resultaten blijkt dat enkele soorten vleermuizen binnen alle deelgebieden kunnen voorkomen (zie Bijlage 2 voor de geschiktheid van de gecontroleerde gebouwen en bomen(rijen). In

Tabel 5 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn, wanneer werkzaamheden aan geschikte gebouwen en bomen worden uitgevoerd.

Tabel 5. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	zomerverblijfsplaats	kraamverblijfsplaats	paarverblijfsplaats	winterverblijfsplaats
gewone dwergvleermuis	X	X	X	X
ruige dwergvleermuis		X	X	X
kleine dwergvleermuis	X	X	X	X
rosse vleermuis	X	X	X	X
laatvlieger	X	X	X	X
tweekleurige vleermuis		X	X	
gewone grootoorvleermuis	X	X	X	X
watervleermuis	X	X	X	X
meervleermuis	X	X		
franjestart	X	X		
baardvleermuis	X	X		
Brandts vleermuis	X	X		
		Geen negatief effect te verwachten		
		Negatief effect niet uitgesloten		

Bij het uitvoeren van werkzaamheden als onder andere renoveren (gevels, kozijnen en daken), na-isoleren (gevels en daken) slopen en kappen van bomen met holtes kunnen meerdere potentiële verblijfsplaatsen verdwijnen. Daarmee leidt de ingreep mogelijk tot een overtreding van artikel 3.5, lid 4. Aantasting van vliegroutes (door kappen van bomen of plaatsen van verlichting) kan indirect leiden tot een afname van de

functionaliteit van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen en zijn daarmee ook een overtreding van artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming.

6.3.2 Overige zoogdieren

Alle deelgebieden

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van soorten uit deze groep redelijkerwijs kan worden uitgesloten. De ingreep leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

6.3.3 Amfibieën

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van soorten uit deze groep redelijkerwijs kan worden uitgesloten. De ingreep leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

6.3.4 Vlinders en libellen

Deelgebied 2

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel en sierlijke witsnuitlibel in de poelen van het mountainbike park niet kan worden uitgesloten. Werkzaamheden aan de poelen leidt mogelijk tot een overtreding van de Wet natuurbescherming

Overige deelgebieden

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van soorten uit deze groep in de overige deelgebieden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Een ingreep in deze gebieden leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming

6.3.5 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende beschermde soorten uit de soortgroepen planten, reptielen, vissen, en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze soorten

6.4 Beschermingsregime andere soorten

6.4.1 Zoogdieren

Marterachtigen en eekhoorn

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van marterachtigen en eekhoorn redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze soorten

Overige zoogdieren

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van soorten uit de soortgroepen slaapmuizen, ware muizen, spitsmuizen, woelmuizen, haasachtigen, egel, vos, grote hoefdieren en zeezoogdieren redelijkerwijs kan worden uitgesloten of dat zij voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De ingreep leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

6.4.2 Amfibieën

Deelgebied 2

Uit de resultaten blijkt dat er mogelijk beschermde amfibieën voorkomen in de poelen van het mountainbike parcours gelegen in deelgebied 2. Bij werkzaamheden aan de poelen wordt mogelijk voorplantingswater van alpenwatersalamander verstoord. De ingreep zorgt daarmee mogelijk voor een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Ook kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en meerkikker kunnen mogelijk in de poelen voorkomen. Deze soorten zijn door de provincies voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. Werkzaamheden zorgen niet voor een overtreding van de Wet natuurbescherming zolang er bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met de zorgplicht.\

Overige deelgebieden

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van amfibieën in de overige deelgebieden redelijkerwijs kan worden uitgesloten of dat zij voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De ingreep leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

6.4.3 Dagvlinders

Uit resultaten blijkt dat de grote vos niet binnen de deelgebieden wordt verwacht. Uitvoeren van werkzaamheden zij niet in overtreding met de Wet natuurbescherming.

6.4.4 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende beschermde soorten uit de soortgroepen planten, reptielen, vissen, libellen en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten of dat zij voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze soorten.

6.5 Bescherming van houtopstanden

Omdat de ingreep plaatsvindt binnen de bebouwde kom, houtopstanden is de artikel 4.2. van de Wet natuurbescherming niet van toepassing.

7. Conclusies

7.1 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)

De ingreep leidt niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft ook geen significant verstrend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

De ingreep vindt niet plaats binnen het NNN. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing.

7.2 Beschermde soorten

7.2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Deelgebieden 3 en 5

In deelgebieden 3 en 5 en/of in de directe omgeving daar van zijn roestplekken van de ransuil te verwachten. Bij werkzaamheden aan aangewezen bomen of in de buurt hiervan is het noodzakelijk om aanvullend onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van roestplekken van ransuil.

Volgens telrichtlijnen van Sovon is de beste periode voor het inventariseren van ransuil van 20 februari t/m 20 juli. Waarbij in schemer en nacht onderzoek wordt verricht naar roepactiviteiten. Daarnaast kan overdag worden gezocht naar braakballen.

Alle deelgebieden

In alle deelgebieden zijn de volgende vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd waargenomen of te verwachten: huismus en gierzwaluw. Bij grootschalige werkzaamheden aan wijken en werkzaamheden aan daken is het noodzakelijk aanvullend onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van huismussen en gierzwaluwen volgens de opgestelde kennisdocumenten huismus en gierzwaluw (BIJ12).

Volgens het Kennisdocument voor huismus is het noodzakelijk om in de periode 1 april - 15 mei twee gerichte veldbezoeken, of met vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart – 20 juni. Deze veldbezoeken moeten plaatsvinden onder goede weersomstandigheden, rond 1-2 uur na zonsopkomst en met een tussenperiode van minimaal tien dagen.

Volgens de Kennisdocument voor gierzwaluw is het noodzakelijk om in de periode 1 juni – 15 juli drie gerichte veldbezoeken te brengen. Deze veldbezoeken moeten plaatsvinden onder goede (droge) weersomstandigheden, van 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang en met een tussenperiode van minimaal tien dagen.

Voor de andere mogelijk aanwezige soorten broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 1 en 2. Voor

het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, moet het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Ook is het dan aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen, om de kans op broedgevallen binnen het plangebied te beperken.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

7.2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Alle deelgebieden: vleermuizen

Enkele gebouwbewonende en/of boombewonende vleermuissoorten hebben mogelijk hun vaste rust- en/of verblijfplaats in de zes deelgebieden. Bij het uitvoeren van werkzaamheden aan gebouwen en/of het kappen van bomen met holtes of bomenlanen is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van deze vleermuissoorten in het plangebied te verrichten. Het verdient aanbeveling dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol 2017 van de Gegevensautoriteit Natuur.

Bij gebruikmaking van dit protocol wordt een eventuele ontheffingsaanvraag zonder aanvullende informatie vrijwel zeker in behandeling genomen. Tevens geeft het Vleermuisprotocol invulling aan de onderzoeksinspanning voortkomend uit de Wet natuurbescherming. Aanvullend vleermuisonderzoek houdt over het algemeen in dat er drie bezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli (twee direct na zonsondergang en een direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode 15 augustus t/m 1 oktober (ruim na zonsondergang en ruim voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht dienen te worden. Deze bezoeken moeten met behulp van een *heterodyne* batdetector met *time expansion* uitgevoerd worden.

Deelgebied 2 libelle

Gevlekte witsnuitlibel en sierlijke witsnuitlibelle komen mogelijk in deelgebied 2 voor. Bij werkzaamheden aan de poelen aan het mountainbikeparcours wordt er aanbevolen onderzoek te doen naar de aanwezigheid van deze soorten.

Gebaseerd op de handleiding landelijke meetnetten vlinders, libellen en nachtvlinders en Programma van Eisen, Libelle monitoring van BIJ12 moeten er 3 gerichte veldbezoeken worden uitgevoerd tussen 1 mei en 30 september met een minimale tussenpose van twee weken, rekening houdend met de soortspecifieke vliegtijd. Bezoeken moeten overdag worden uitgevoerd bij goede weersomstandigheden.

7.2.3 Beschermingsregime andere soorten

Deelgebied 2 Amfibieën

Bastaard kikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en alpenwatersalamander komen mogelijk voor in de poelen gelegen langs het mountainbike parcours. Bastaard kikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander zijn door alle provincies vrijgesteld van de wet natuurbescherming mits er bij het uitvoeren van werkzaamheden wordt voldaan aan de zorgplicht. Bij werkzaamheden aan de poelen wordt aanbevolen onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van alpenwatersalamander.

Onderzoek naar alpenwatersalamander kan worden uitgevoerd door middel van drie bezoeken in de periode van maart t/m augustus waarbij de poelen met een schepnet worden onderzocht op de aanwezigheid van alpenwatersalamanders.

7.3 Bescherming van houtopstanden

Omdat de ingreep plaatsvindt binnen de bebouwde kom houtopstanden is artikel 4.2. van de Wet natuurbescherming niet van toepassing.

Een melding van de kapwerkzaamheden in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig. Mogelijk zijn voor het kappen van de bomen nog wel gemeentelijke en/of provinciale verordeningen van toepassing. Uw gemeente kan u hier verder over inlichten.

7.4 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op grond van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Wet natuurbescherming wordt verhinderd, mits:

- **Alle deelgebieden:** Er rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels.
- **Alle deelgebieden:** Bij werkzaamheden aan gebouwen tijdig aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd gebouw bewonende vleermuizen.
- **Alle deelgebieden:** Bij werkzaamheden aan bomen met holtes of bij kapwerkzaamheden in bomenlanen, tijdig aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar boom bewonende vleermuizen en vliegroutes.
- **Deelgebied 2 t/m 6:** Bij werkzaamheden aan gebouwen tijdig aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar gebouw bewonende vleermuizen, huismus en gierzwaluw.
- **Deelgebied 3 en 5:** Bij werkzaamheden aan aangewezen geschikte bomen of in de buurt hiervan tijdig aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar ransuil.
- **Deelgebied 2:** Bij werkzaamheden aan de poelen in deelgebied twee er tijdig onderzoek wordt uitgevoerd naar de aanwezigheid van amfibieën en libelle.

Afhankelijk van de resultaten van dit aanvullende onderzoek kan een aanvraag van een ontheffing en het opstellen en uitvoeren van een mitigatieplan noodzakelijk zijn.

.

8. Bronnen

8.1 Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Dietz, C., A. Kiefer, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. Alle soorten van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2): 23.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone grootoor *Plecotus auritus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017. Kennisdocument watervleermuis *Myotis daubentonii*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

8.2 Websites

www.naturetoday.com

www.sovon.nl

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.telmee.nl

www.ndff-ecogrid.nl

www.verspreidingsatlas.nl

minez.nederlandsesoorten.nl/zoeken-naar-soort

www.vlinderstichting.nl

www.ravon.nl

www.zoogdierverseniging.nl

Bijlage 1. Foto-impressie plangebied

Figuur 3. Busstation aan de Heerestraat in deelgebied 3.

Figuur 4. Huismus roepend vanaf dakgoot in binnenstad Roden.

Figuur 5. Straatbeeld binnenstad Roden, met bakstenen gebouwen en schuine daken met dakpannen.

Figuur 6. Voorbeeld van open stootvoegen in binnenstad Roden.

Figuur 7. Huizen met schuine daken en dakpannen en dunne bomen langs de wegen in binnenstad Roden.

Figuur 8. Huizen met schuine daken en dakpannen en dunne bomen langs de wegen in binnenstad Roden.

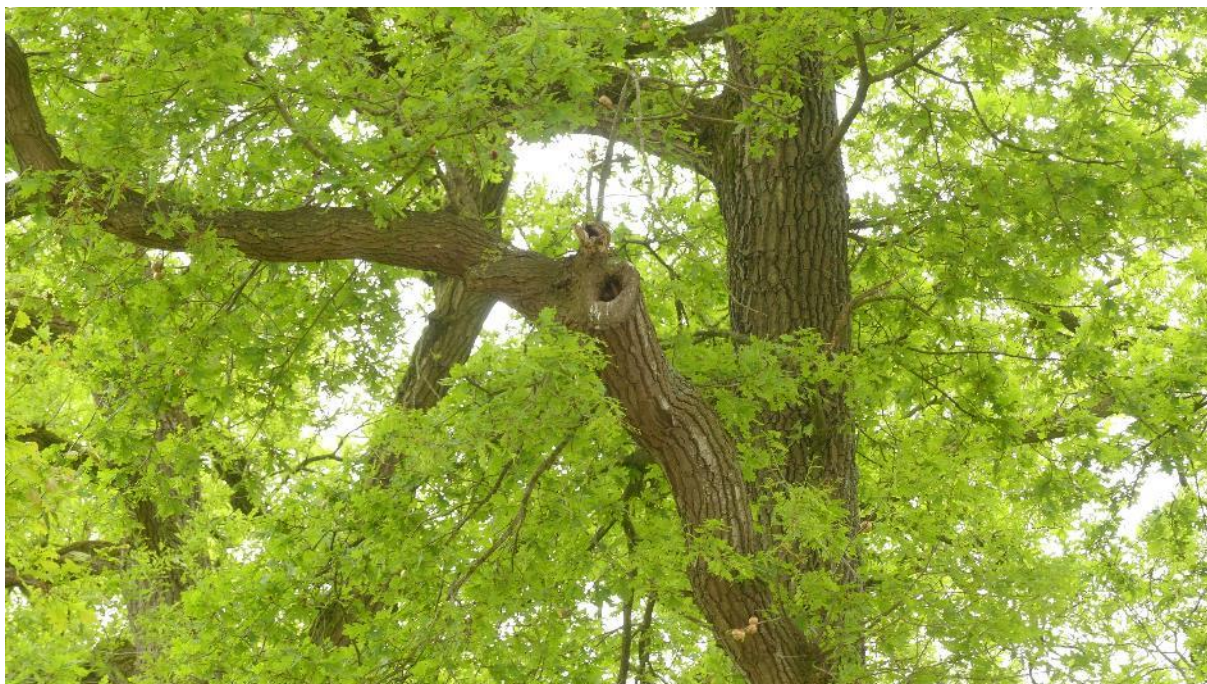
Figuur 9. Huizen met schuine daken en dakpannen en dunne bomen langs de wegen in binnenstad Roden.

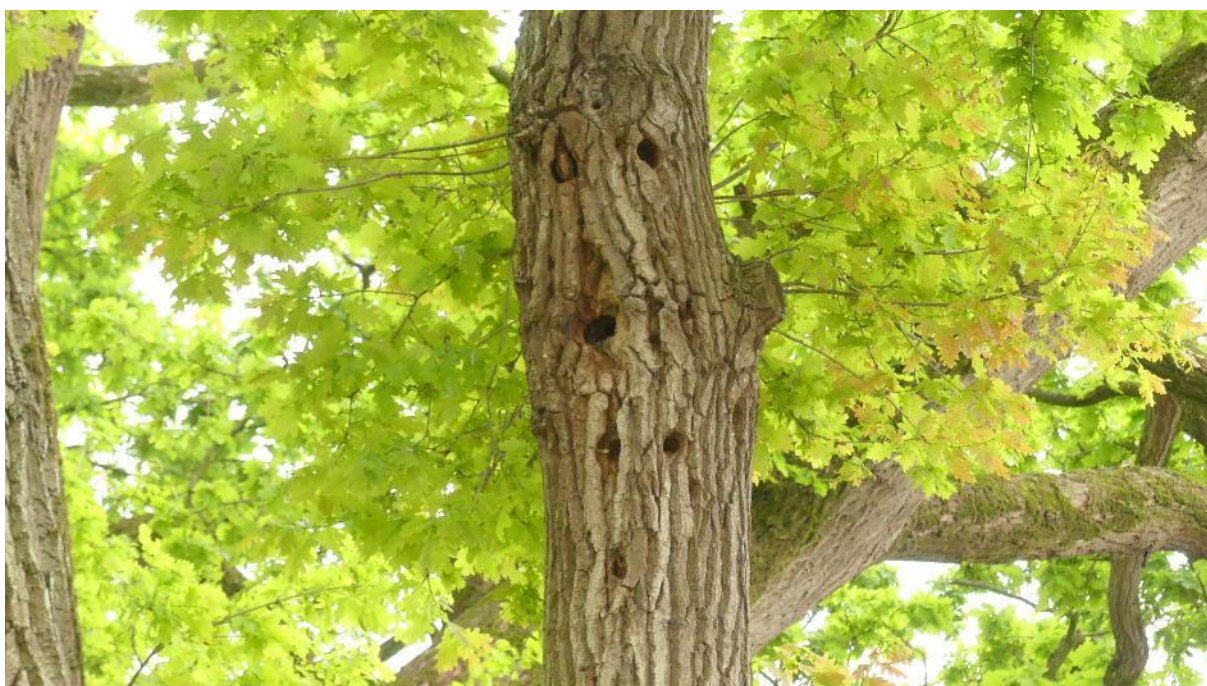
Figuur 10. Kerk aan de Brink met daaromheen dikkere bomen met natuurlijke holtes en spechtengaten.

Figuur 11. Kauwennest in kerktoren.

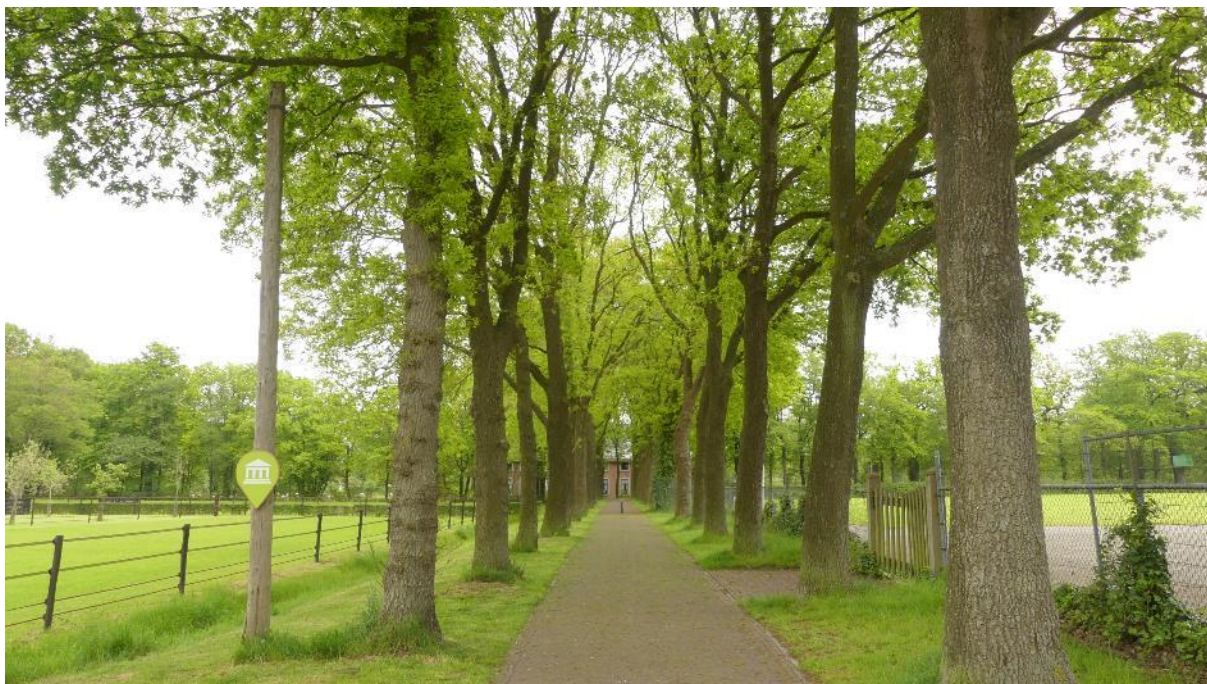
Figuur 12. Natuurlijke holte in boom aan de Brink.

Figuur 13. Spechtengaten in boom aan de Brink.

Figuur 14, Laan met dikkere bomen, geschikt als vliegroute voor vleermuizen.

Figuur 15. Bomenlaan richting museum.

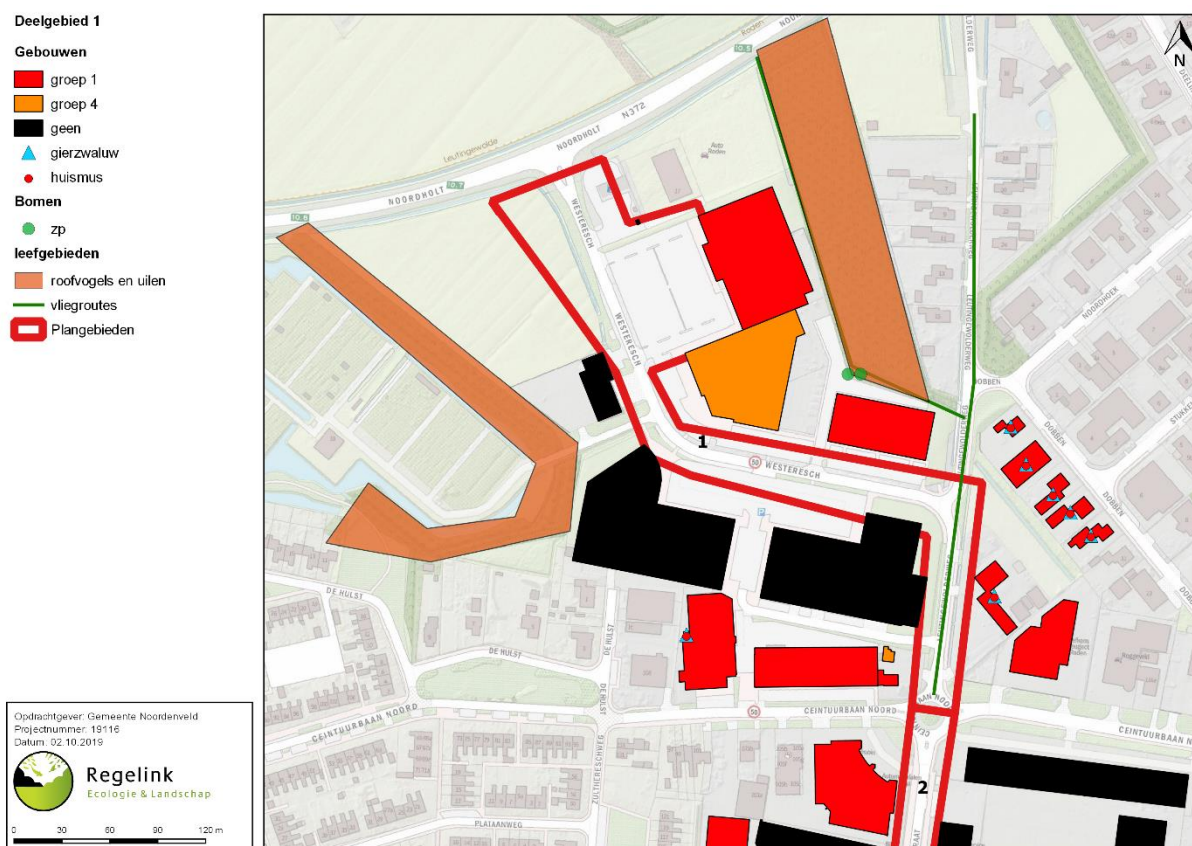

Figuur 16. Bomenlaan langs Julianaplein

Figuur 17. Bomenlaan langs Groningerstraat.

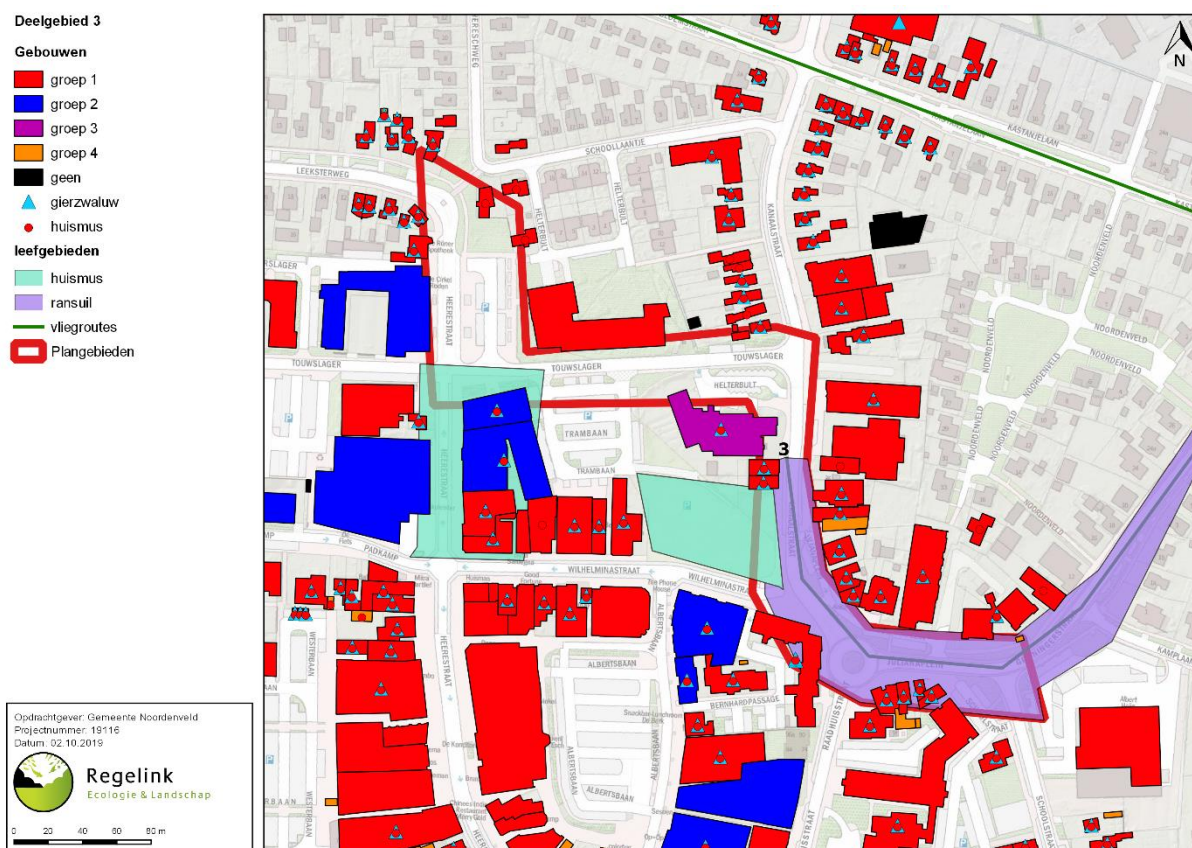
Bijlage 2. Deelgebieden

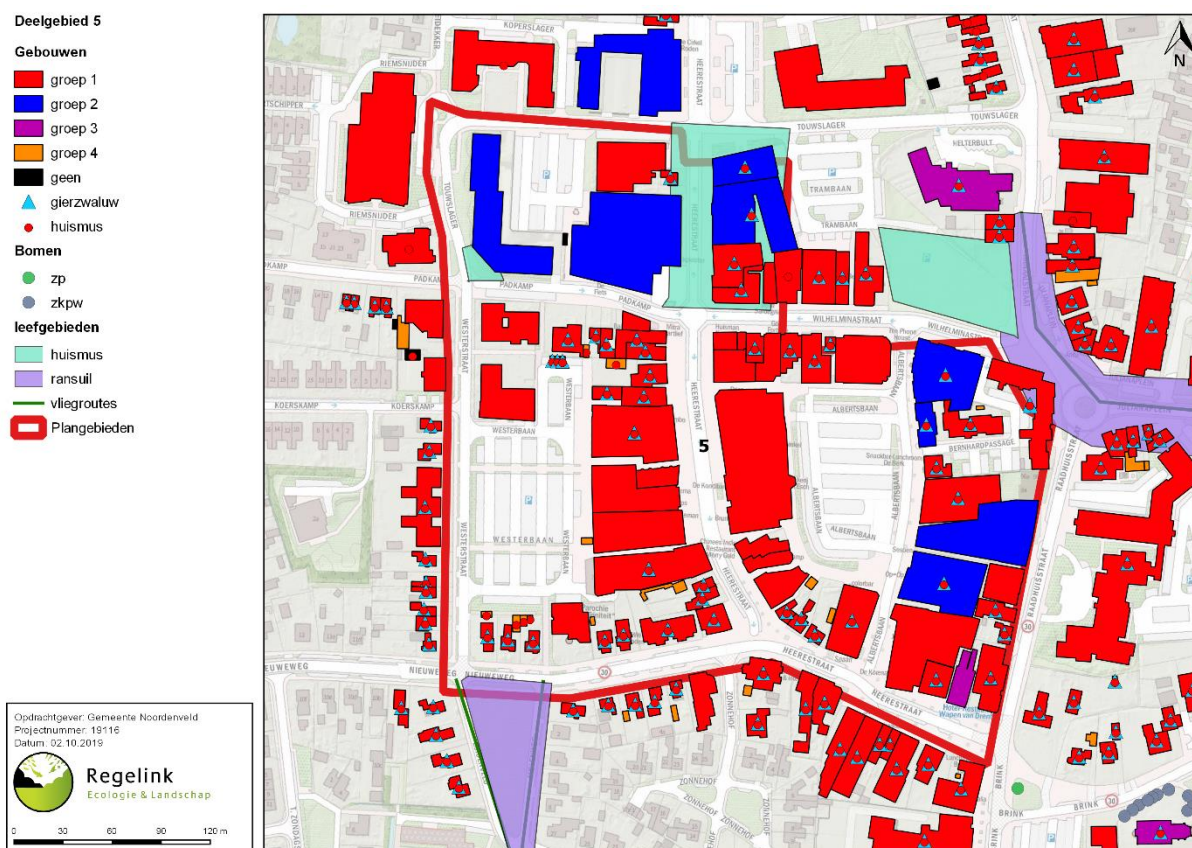
Figuur 18. Deelgebied 1. Potentie inschatting van geschiktheid van gebouwen, bomen en leefgebied voor soorten vallend onder de Wet natuurbescherming.

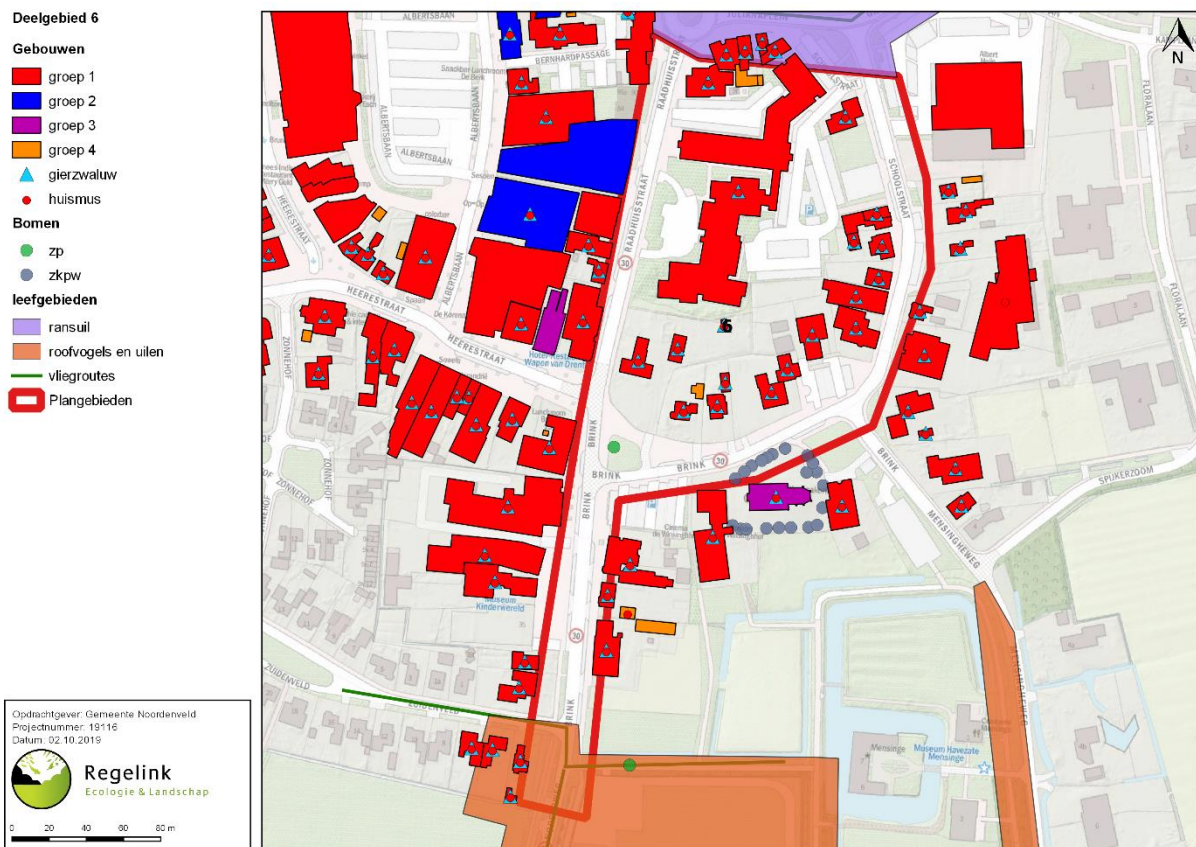
Figuur 19. Deelgebied 2. Potentie inschatting van geschiktheid van gebouwen, bomen en leefgebied voor soorten vallend onder de Wet natuurbescherming.

Figuur 20. Deelgebied 3. Potentie inschatting van geschiktheid van gebouwen, bomen en leefgebied voor soorten vallend onder de Wet natuurbescherming.

Figuur 22. Deelgebied 5. Potentie inschatting van geschiktheid van gebouwen, bomen en leefgebied voor soorten vallend onder de Wet natuurbescherming.

Figuur 23. Deelgebied 6. Potentie inschatting van geschiktheid van gebouwen, bomen en leefgebied voor soorten vallend onder de Wet natuurbescherming.

Bijlage 3. Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant versturend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn (zie Bijlage 4).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen

alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming (zie Bijlage 5).

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 4. Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Het Ministerie van LNV (nu: EZ) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van de soorten van categorie 1-4. Voor de soorten van categorie 5 is een inventarisatie gewenst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
ransuil	<i>Asio otus</i>	4
sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4
blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	5
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
bosuil	<i>Strix aluco</i>	5
brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	5
draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5
eidereend	<i>Somateria mollissima</i>	5
ekster	<i>Pica pica</i>	5
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
grijs vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
hop	<i>Upupa epops</i>	5
huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	5
ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	5
kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	5
koolmees	<i>Parus major</i>	5
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
oeverwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	5
raaf	<i>Corvus corax</i>	5
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	5
spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5
torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	5
zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	5
zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5
zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	5

Bijlage 5. Vrijstelling per provincie

De volgende soorten zijn voor ruimtelijke ingrepen voor alle provincies vrijgesteld:

Amfibieën

- bruine kikker (*Rana temporaria*)
- gewone pad (*Bufo bufo*)
- kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*)
- meerkikker (*Rana ridibunda*)
- middelste groene kikker/bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*)

Zoogdieren

- Aardmuis (*Microtus agrestis*)
- bosmuis (*Apodemus sylvaticus*)
- Dwergmuis (*Micromys minutus*)
- Dwergspitsmuis (*Sorex minutus*)
- haas (*Lepus europeus*)
- huisspitsmuis (*Crocidura russula*)
- konijn (*Oryctolagus cuniculus*)
- ree (*Capreolus capreolus*)
- rosse woelmuis (*Myodes glareolus*)
- tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*)
- veldmuis (*Microtus arvalis*)
- vos (*Vulpes vulpes*)
- woelrat (*Arvicola terrestris*)

De volgende zoogdieren zijn in de provincies, Noord-Brabant, Noord-Holland, Gelderland, Overijssel en Zeeland niet vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

- bunzing (*Mustela putorius*) (In Zeeland wel vrijgesteld)
- hermelijn (*Mustela erminea*)
- wezel (*Mustela nivalis*)

De volgende zoogdieren zijn in de provincie Friesland en Zuid-Holland niet vrijgesteld van de Wet natuurbescherming:

- ondergrondse woelmuis (*Pitymys subterraneus*)
-

De volgende zoogdieren zijn in de provincie Overijssel met ingang van het vierde kwartaal 2019 niet meer vrijgesteld van de Wet natuurbescherming:

- egel (*Erinaceus europeus*)

Alle hierboven genoemde amfibieën- en zoogdiersoorten zijn vrijgesteld voor gebieden waar het ministerie van EZ bevoegd gezag voor is.

De volgende soorten zijn in Limburg alleen in vaste perioden vrijgesteld:

- hazelworm (*Anguis fragilis*): 1 juli t/m 30 september
- levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) 15 augustus t/m 15 oktober
- eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) 1 maart t/m 30 april en 1 juli t/m 30 november
- steenmarter (*Martes foina*) 15 augustus t/m 28/29 februari

De volgende soort is alleen in Limburg vrijgesteld

- Molmuis (*Arvicola scherman*)